

ABRvS, 06-10-1995, nr. E03941213

ABRvS 06-10-1995, ECLI:NL:RVS:1995:AP8876, m.nt. P.C.M. Heinen

Instantie	Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Datum	6 oktober 1995
Magistraten	Mr Hammerstein-Schoonderwoerd
Zaaknummer	E03941213
Noot	P.C.M. Heinen
LJN	AP8876
Vakgebied(en)	Bestuursrecht algemeen (V) Staatsrecht / Decentralisatie
Brondocumenten	ECLI:NL:RVS:1995:AP8876, Uitspraak, Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 06-10-1995;
Wetingang	Wmb art. 8.4 lid 1; Wmb art. 8.1 lid 1

Essentie

Milieurecht.

Omzetten van een revisievergunning in een oprichtingsvergunning.

Conversie van vergunningverlening is mogelijk. (Neede)

Samenvatting

De Afdeling constateert dat Drago, na tijdelijke vestiging in het bedrijfsverzamelgebouw, terugkeert naar een naastgelegen vrijstaand gebouw. Hierdoor is een nieuwe situatie met betrekking tot de bedrijfsvestiging van Drago ontstaan. Dit brengt met zich dat in dit geval een aanvraag voor een oprichtingsvergunning had moeten worden ingediend in plaats van de door Drago aangevraagde revisievergunning. Nu verweerders echter geen rekening hebben gehouden met bestaande rechten en de aanvraag hebben getoetst als ware het een aanvraag om een oprichtingsvergunning, dient naar het oordeel van de Afdeling de bij het bestreden besluit verleende revisievergunning te worden beschouwd als een oprichtingsvergunning. Beroep van derde-belanghebbenden gedeeltelijk gegrond verklaard en bestreden besluit gedeeltelijk vernietigd.

Partij(en)

Uitspraak in het geschil tussen:

Tevic International b.V. te Neede (appellante)

tegen

burgemeester en wethouders van Neede (verweerdere)

Uitspraak

Bij besluit van 6 juni 1994, kenmerk Wmv-32, hebben verweerdere aan Drago een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning als bedoeld in artikel 8.4, eerste lid, van de Wet milieubeheer verleend in verband met het wijzigen van een houtbewerkingsinrichting op het perceel Wheemerstraat 17 te Neede, kadastraal bekend gemeente Neede, sectie C, nummer 945 (gedeeltelijk).

(...)

Tegen dit besluit heeft appellante beroep ingesteld.

(...)

Desgevraagd hebben verweerdere een verweerschrift ingediend en heeft de Adviseur Beroepen Milieubeheer als deskundige een verslag van zijn onderzoek uitgebracht.

Het geschil is op 4 september 1995 behandeld in een openbare zitting van een Enkelvoudige Kamer van de Afdeling, waarin verweerdere vertegenwoordigd door J.A.F. Sonderen hun standpunt hebben toegelicht. Appellante is niet verschenen.

In rechte

Op 1 januari 1994 is in werking getreden de Wet voltooiing eerste fase herziening rechterlijke organisatie, gewijzigd bij wet van 26 april 1995, Stb. 250 (Leemtetwet Awb). Uit de daarbij behorende overgangsbepalingen volgt dat het geschil wat betreft de totstandkoming en de inhoud van het besluit dient te worden behandeld met toepassing van het recht dat gold vóór 1 januari 1994.

In artikel 36, eerste lid, van de Wet op de Raad van State is, voor zover hier van belang, bepaald dat hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht van overeenkomstige toepassing is, indien bij de Afdeling beroep kan worden ingesteld.

Bij het bestreden besluit hebben verweerdere aan appellante een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning onder voorschriften als bedoeld in artikel 8.4, eerste lid, van de Wet milieubeheer verleend. De revisievergunning heeft betrekking op de houtbewerkingsinrichting Drago te Neede, waarbij vergunning is verleend voor het verplaatsen van Drago vanuit een bedrijfsverzamelgebouw op het perceel Wheemerstraat 17 naar een naast dit gebouw gelegen vrijstaand gebouw.

Bij besluit van 24 april 1981 is een vergunning ingevolge de Hinderwet verleend voor het oprichten, in werking brengen en in werking houden van de houtbewerkingsinrichting.

Appellante vervaardigt incontinentie, kraamzorg- en verplegingsproducten. Appellante en

vergunninghoudster Drago zijn gevestigd in hetzelfde bedrijfsverzamelgebouw, hetgeen verhuurd wordt door Sendex Investments B.V.

De Afdeling constateert dat Drago, na tijdelijke vestiging in het bedrijfsverzamelgebouw, terugkeert naar een naastgelegen vrijstaand gebouw. Hierdoor is een nieuwe situatie met betrekking tot de bedrijfsvestiging van Drago ontstaan. Dit brengt met zich dat in dit geval een aanvraag voor een oprichtingsvergunning had moeten worden ingediend in plaats van de door Drago aangevraagde revisievergunning. Nu verweerders echter geen rekening hebben gehouden met bestaande rechten en de aanvraag hebben getoetst als ware het een aanvraag om een oprichtingsvergunning, dient naar het oordeel van de Afdeling de bij het bestreden besluit verleende revisievergunning te worden beschouwd als een oprichtingsvergunning.

Appellante kan zich met het bestreden besluit niet verenigen.

Zij is bevreesd voor brandoverslag, aangezien de nieuwe vestigingslocatie van Drago zich op slechts 3 meter afstand van haar produktiehallen bevindt. Verder stelt zij dat de premie van de brandverzekering door de bedrijfsverplaatsing van Drago zal worden verlaagd ten koste van haar.

Voorts heeft appellante aangevoerd nadelige gevolgen te ondervinden van het houtstof als gevolg van de houtbewerkingsactiviteiten van Drago. Door de vergunningverlening ziet zij zich genoodzaakt de installatie van de aanvoer van buitenlucht te vervangen door een speciale aanzuig- dan wel filterinstallatie, hetgeen hoge kosten voor haar met zich brengt.

De vergunning kan, ingevolge artikel 8.10, eerste lid, van de Wet milieubeheer, slechts in het belang van de bescherming van het milieu worden geweigerd.

Artikel 8.11, tweede lid, van de Wet milieubeheer bepaalt dat een vergunning in het belang van de bescherming van het milieu onder beperkingen kan worden verleend.

Ingevolge het derde lid van dit artikel moeten aan een vergunning de voorschriften worden verbonden die nodig zijn ter bescherming van het milieu.

Voor zover door het verbinden van voorschriften aan de vergunning de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, niet kunnen worden voorkomen, moeten aan de vergunning de voorschriften worden verbonden die de grootst mogelijke bescherming bieden tegen die gevolgen, tenzij dat redelijkerwijs niet kan worden gevegd.

De Afdeling leidt uit dit samenstel van bepalingen en uit de totstandkomingsgeschiedenis van de Wet milieubeheer af, dat de vergunning moet worden geweigerd, indien niet door het stellen van beperkingen en voorschriften de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, in voldoende mate kunnen worden beperkt.

Verweerders hebben een aantal brandpreventieve maatregelen aan de vergunning verbonden en de aanwezigheid van blusmiddelen voorgeschreven.

Daarnaast hebben verweerders, om brandoverslag van Drago naar het belendende bedrijfsverzamelgebouw te voorkomen, voorschrift 1.4 aan de vergunning verbonden.

Ingevolge voorschrift 1.4 dient de hoofddraagconstructie van het gebouw een brandwerendheid te bezitten van tenminste 60 minuten, bepaald volgens het criterium van bezwijken, conform NEN 3884.

De Afdeling stelt voorop dat in deze procedure het brandgevaar op zichzelf bezien en niet de eventuele gevolgen daarvan voor de door appellante te betalen brandverzekering beoordeeld moeten worden.

De Afdeling overweegt dat de brandwerendheid van de draagconstructie van een gebouw van belang is voor de sterkte en stabiliteit van een buitenwand of dak van een gebouw bij brand. De brandwerendheid van de draagconstructie is van invloed bij het voorkomen of beperken van brandoverslag.

In het Handboek milieuvergunningen wordt geadviseerd een brandwerendheid van ten minste 90 minuten voor te schrijven wanneer de hoogte van het pand groter is dan de afstand tussen dit pand en een belendend gebouw, ten einde brandgevaar in voldoende mate te beperken. Op grond van de stukken en het onderzoeksverslag van de Adviseur Beroepen Milieubeheer stelt de Afdeling vast dat het bedrijfspand waarvoor de onderhavige vergunning is verleend zich op vijf meter van een deel van het bedrijfsverzamelgebouw bevindt. De hoogte van het bedrijfspand bedraagt ongeveer 5,5 meter. In dit verband hebben verweerders ter zitting aangevoerd dat de bepalingen uit het Handboek milieuvergunningen terzake als achterhaald moeten worden beschouwd. Zij hebben zich derhalve gebaseerd op de functionele eisen van brandwerendheid op grond van het Bouwbesluit. Hieromtrent overweegt de Afdeling dat — afgezien van het gegeven dat in deze procedure niet de bouwvoorschriften doch de bescherming van het milieu ter beoordeling staat — het Bouwbesluit nog geen prestatieeisen kent voor inrichtingen als de onderhavige.

Gelet op de aard van de inrichting, zijnde een brandgevoelige houtbewerkingsinrichting, alsmede op bovenvermelde norm genoemd in het Handboek milieuvergunningen, is de Afdeling daarom van oordeel dat voorschrift 1.4 ontoereikend is om brandoverslag in voldoende mate te voorkomen of te beperken. Dit voorschrift verdraagt zich derhalve niet met artikel 8.11, derde lid, van de Wet milieubeheer. Derhalve is het beroep op dit punt gegrond en dient het bestreden besluit in zoverre te worden vernietigd.

Ten overvloede overweegt de Afdeling dat, indien het nabij de inrichting gelegen deel van het bedrijfsverzamelgebouw overeenkomstig het daartoe bestaande voornemen zal worden verwijderd, een brandwerendheid van 60 minuten toereikend moet worden geacht om brandoverslag voldoende te beperken.

Ten aanzien van de door appellante gestelde overlast van houtstof overweegt de Afdeling het volgende. Verweerders hebben enkele voorschriften opgenomen waarmee wordt beoogd de uitstoot van gassen en houtstof zoveel mogelijk te beperken.

Ingevolge voorschrift 2.2 moeten tijdens het machinaal bewerken van hout deuren, ramen en luiken in de gevel en de afdekking van de inrichting gesloten zijn, met dien verstande dat de deuren mogen worden geopend zo lang als nodig is voor het onmiddellijk doorlaten van personen en goederen. Deuren en ramen moeten goed sluitend zijn en in goede staat van onderhoud verkeren.

In voorschrift 2.3 is bepaald dat, indien bij het machinaal verwerken van hout het vrijkomende houtafval zoals stof, krullen en zaagsel wordt afgezogen, de afgezogen lucht moet worden afgevoerd naar een doelmatige stofafscheidingsinstallatie.

Op grond van voorschrift 2.4 moet een stofafscheidingsinstallatie zodanig zijn uitgevoerd en worden onderhouden dat de stofconcentratie in de gereinigde lucht niet meer bedraagt dan 10mg/m³, gemeten volgens NPR 2788.

Voorts dient ingevolge voorschrift 2.12 een motopslagruimte onder alle omstandigheden volledig dicht te zijn.

Gebleken is dat het bedrijfspand van Drago slechts één afvoer naar buiten kent, namelijk de afvoer van de verwarmingsinstallatie. De door de houtbewerkingsinrichting gebruikte lucht wordt, zo blijkt uit het onderzoeksverslag van de Adviseur Beroepen Milieubeheer, intern in de houtbewerkingsinrichting gerecirculeerd. Het aanzuigpunt van de door appellante aangezogen buitenlucht ten behoeve van ventilatie van onder meer haar produktiehal bevindt zich op enige afstand van het bedrijfspand van appellante.

Gelet op de afstand tussen het aanzuigpunt en het bedrijfspannend van appellante, het recirculeren van de lucht binnen de houtbewerkingsinrichting en de aan de vergunning verbonden voorschriften, kan de Afdeling de vrees van appellante voor overlast van houtstof niet delen. De Afdeling is dan ook van oordeel dat de in de vergunning opgenomen voorschriften toereikend kunnen worden geacht om stofoverlast vanuit de inrichting voldoende te voorkomen.

Dit bezwaar treft dan ook geen doel.

Nu niet is gebleken van voor vergoeding in aanmerking komende proceskosten, acht de Afdeling geen termen aanwezig om toepassing te geven aan artikel 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;

Recht doende in naam der Koningin:

- I. verklaart het beroep gedeeltelijk gegrond;
- II. vernietigt het besluit van verweerders van 6 juni 1994 wat betreft het aan de vergunning verbonden voorschrift 1.4;
- III. verklaart het beroep voor het overige ongegrond;
- IV. gelast dat door de gemeente Neede aan appellante het door haar gestorte recht (f 400,-) wordt vergoed.

Noot

Auteur: P.C.M. Heinen

Naschrift:

1. In navolging van de Kroon en de Afdeling voor de geschillen van bestuur van de Raad van State acht ook de AbRS onder bepaalde omstandigheden conversie van milieuvergunningverlening mogelijk. Omdat burgemeester en wethouders van Neede geen rekening hadden gehouden met bestaande rechten en de desbetreffende aanvraag hadden getoetst als ware het een aanvraag om een oprichtingsvergunning, converteert de Afdeling hier een revisievergunning in een oprichtingsvergunning. Indien voldoende komt vast te staan dat daardoor de belangen en rechten van derden niet worden geschonden, lijken er op het eerste gezicht tegen een dergelijke bestuursrechtelijke conversie weinig bezwaren te kunnen worden aangevoerd. Conversie zal ongetwijfeld proces-economische voordelen opleveren. De vernietiging van een besluit waarmee een justitiabele (nog) niets opschiet, moet immers naar mijn mening zoveel mogelijk worden vermeden.

Bij de bestuursrechtelijke conversie kan worden gedacht aan de bevoegdheid van de bestuursrechter om zelf in de zaak te voorzien (zie: art. 8:72, lid 4, Awb). Anders dan bij het zelf in de zaak voorzien, waarbij de rechter bepaalt dat zijn uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit of het vernietigde gedeelte daarvan, lijkt de administratieve rechter bij de bestuursrechtelijke conversie evenwel, bij wege van fictie, in plaats van het rechtens onjuiste besluit het rechtens juiste besluit aan te nemen. Bij deze conversie vernietigt de rechter het desbetreffende te converteren besluit dus niet.

Voorts kan de bestuursrechtelijke conversie worden vergeleken met de privaatrechtelijke conversie die is neergelegd in art. 3:42 BW. In mijn bijdrage: 'Verkennde beschouwingen over conversie in het Nederlandse bestuursrecht', in: Bestuursrecht aan de horizon, Tjeenk Willink Zwolle 1994 (p. 35 tot en met 52) heb ik onder meer de privaatrechtelijke conversie met de bestuursrechtelijke conversie vergeleken.¹ [1](#) Kortheidshalve verwijs ik de belangstellende lezer naar die korte interne, in de zin van nationale, rechtsvergelijking. Overigens is in dit tijdschrift al eerder aandacht besteed aan de figuur van de bestuursrechtelijke conversie, zoals in de naschriften van: J.M.H.F. Teunissen onder ARRS 20 september 1990, Gst. 6950, 9, H.Ph.J.A.M. Hennekens onder Pres. Rb. Arnhem 17 juni 1994, Gst. 7001, 5 en E. Brederveld onder AbRS 25 oktober 1994, Gst. 7003, 6.

2. In haar uitspraak van 13 februari 1992 (AB Kort van 4 april 1992, nr. 334) converteerde de toenmalige Afdeling voor de geschillen van bestuur in een milieuzak al een revisievergunning in een oprichtingsvergunning. Ter motivering van die conversie voerde zij aan dat burgemeester en wethouders bij het verlenen van de revisievergunning geen rekening hadden gehouden met de bestaande rechten van de vergunninghouder (toen art. 6a, lid 3, Hw; zie thans: art. 8.4, lid 3, Wm) en dat de desbetreffende vergunningaanvraag door burgemeester en wethouders was getoetst alsof het een aanvraag voor een oprichtingsvergunning betrof. Die uitspraak van de Afdeling sluit weer naadloos aan op verschillende uitspraken van de Kroon uit het 'pre Van Benthem-tijdperk', waarbij door haar in een aantal gevallen een oprichtingsvergunning in een revisievergunning werd geconverteerd (zie bijvoorbeeld: KB 19 juni 1979, nr. 56, BR 1979, p. 777 en KB 31 mei 1979, nr. 53, BR 1979, p. 776). In zoverre lijkt de Afdeling bestuursrechtspraak deze jurisprudentie voort te zetten. Alvorens conversie toe te passen, leken de Kroon en de Afdeling geschillen voor bestuur ook te onderzoeken of de belangen van derden zich niet tegen conversie verzetten. Voor zover een dergelijk onderzoek hier door de Afdeling is verricht, had dat mijns inziens duidelijker in de motivering van haar uitspraak tot uitdrukking gebracht moeten worden. Mijns inziens moeten bovendien de inhoud van de desbetreffende vergunningaanvraag, de ontwerp-beschikking en de daarbij verstrekte gegevens wel de ruimte bieden voor conversie. Bij het inbrengen van bedenkingen kan de justitiabele namelijk in feite alleen op de inhoud van bovengenoemde stukken afgaan.

3. In het verleden heeft de Kroon al eens uitgemaakt dat een oprichtingsvergunning niet in een uitbreidingsvergunning kan worden geconverteerd, omdat anders, in dat geval, de belangen van derden zullen worden geschonden (zie: KB 19 juni 1979, BR 1979, p. 777). Zie voor een geval waarbij de Afdeling voor de geschillen van bestuur geen conversie wilde toepassen: AGvB 28 september 1992, AB 1993, nr. 98 met noot van P.J.J. van Buuren. In die milieuzak stelde de Afdeling voor de geschillen van bestuur voorop dat door burgemeester en wethouders de oprichtingsvergunning niet ambtshalve in een revisievergunning geconverteerd had mogen worden.

4. Bij conversie dient de bestuursrechter mijns inziens tevens de eventuele beleidsvrijheid van het betrokken bestuursorgaan te respecteren. Op het fenomeen bestuursrechtelijke conversie is kritiek mogelijk. Alhoewel, zoals gezegd, conversie proces-economische voordelen biedt, knelt mijns inziens uit rechtszekerheidsoogpunt dat de bestuursrechtelijke conversie een expliciete wettelijke grondslag mist. Dat terwijl — strikt formeel beschouwd — door een conversie als de onderhavige de grondslag van een milieuvergunningaanvraag en/of de ontwerp-beschikking wordt verlaten, waardoor conversie op gespannen lijkt komen te staan met (het systeem van) de Wet milieubeheer. Sterker gezegd: een verzoek om een 'verkeerde' vergunning zou eigenlijk tot een niet-ontvankelijk-verklaring moeten leiden. Het een en ander klemmt te meer voor zover in de desbetreffende milieuvergunning is aangegeven dat de

aanvraag er deel van uitmaakt (zie: art. 8.11, lid 1, Wm).

In mijn zojuist gememoreerde bijdrage heb ik verdedigd dat de bestuursrechter de bestuursrechtelijke conversie zoveel mogelijk dient toe te passen in het kader van het zelf in de zaak voorzien ex art. 8:74, lid 4, Awb. Deze bepaling kan mijns inziens als wettelijke bevoegdheidsgrondslag voor de bestuursrechtelijke conversie fungeren. Voorts kan de rechter — zo nodig — ook een met conversie vergelijkbaar resultaat bereiken via andere in de Algemene wet bestuursrecht geregelde mogelijkheden, waarbij onder andere kan worden geacht aan: het geheel of gedeeltelijk in stand laten van de rechtsgevolgen van een (gedeeltelijk) vernietigd besluit (zie: art. 8:72, lid 3, Awb) en het ambtshalve aanvullen van de rechtsgronden (zie: art. 8:69, lid 2, Awb). Wat mij betreft behoeft daarom bovenbedoelde vorm van bestuursrechtelijke conversie niet met zoveel woorden geregeld te worden in de Algemene wet bestuursrecht.

5. De figuur van de bestuursrechtelijke conversie komt ook op andere bestuursrechtelijke terreinen voor, bijvoorbeeld op het gebied van het ruimtelijke ordeningsrecht (vgl. H.Ph.J.A.M. Hennekens t.a.p.) en het ambtenarenrecht (vgl. Pres. Rb. 's-Gravenhage 18 mei 1994, AB 1995, nr. 112 met noot van H.Ph.J.A.M. Hennekens en CRvB 27 januari 1994, AB 1995, nr. 90 met noot van H.Ph.J.A.M. Hennekens).

6. Naast de zojuist besproken conversie, kennen we de conversie waarbij de bestuursrechter een onverbindend algemeen verbindend voorschrift omzet in rechtsgeldige beleidsregels (zie bijvoorbeeld: Vz. CBB 16 november 1990, AB 1991, nr. 300, AbRS 24 mei 1994, AB 1994, nr. 580 en ARRS 23 juni 1993, Gst. 6984, 3 met naschrift van H.Ph.J.A.M. Hennekens en AbRS 12 september 1994, met noot van R.M. van Male, AB 1995, nr. 10. In laatstgenoemde uitspraak lijkt de Afdeling bestuursrechtspraak niet uit te sluiten dat de vorm en de inhoud van de onverbindende regeling aanleiding kunnen geven voor conversie in beleidsregels. Met annotator R.M. van Male ben ik van oordeel dat de Afdeling hier het een en ander enigszins cryptisch motiveert. Deze vorm van conversie vraagt in verband met de rechtszekerheids- en het legaliteitsbeginsel een speciale regeling in de Awb.

7. De bestuursrechtelijke conversie verdient naar mijn mening een internationaal rechtsvergelijkend onderzoek, bijvoorbeeld in de vorm van een proefschrift. Wie neemt die handschoen op?!

8. Tot slot valt op dat de Afdeling het Handboek Milieuvergunningen lijkt op te vatten als een (buitenwettelijke) deskundigenrichtlijn. Burgemeester en wethouders van Neede hadden hier de bepalingen uit dit handboek niet gehanteerd, omdat zij volgens de Afdeling ten onrechte hadden geoordeeld dat deze achterhaald waren. De Afdeling toetst hier rechtstreeks aan de deskundigenrichtlijn (die mijns inziens ook mag worden betiteld als een deskundigenadvies) uit het handboek. Zo'n buitenwettelijke richtlijn vormt de neerslag van specifieke, milieutechnische en natuurwetenschappelijke inzichten. Zie bijvoorbeeld ook de Nederlandse Emissierichtlijn (NER). De Afdeling lijkt strikt genomen de acceptatie door het bevoegde bestuursorgaan niet nodig te achten om rechtstreeks aan het handboek te kunnen toetsen. Op zichzelf is dat merkwaardig aangezien de kernbevoegdheden in de milieuwetgeving een subjectieve beoordelingsruimte bevatten. Niettemin houdt de rechter ernstig rekening met buitenwettelijke deskundigenrichtlijnen. De AGvB toetste voorheen die richtlijnen, blijkens de hieronder genoemde literatuur, meestal integraal en indringend en liet dan haar uitleg prevaleren boven die van het bevoegde bestuursorgaan. Daarmee lijkt de ruimte voor het bestuursorgaan om te komen tot een eigen interpretatie van een dergelijke richtlijn heel beperkt. Ook in het verleden heeft de AGvB ervan blijk gegeven grote waarde te hechten aan het Handboek Hinderwet, de voorloper van het onderhavige handboek. Zij heeft zelfs diverse malen met toepassing van artikel 5, lid 1, van de TwK zelf

in de zaak voorzien door aan een hinderwetvergunning een bepaald voorschrift te verbinden, omdat het daarbij volgens haar ging om 'de toevoeging van een standaardvoorschrift in de zin van het handboek Hinderwet' (zie: AGvB 4 oktober 1988, AB 1989, nr. 299). De rechter lijkt aldus zelf te bepalen of, en zo ja in welke mate, hij gewicht aan een deskundigenrichtlijn — of — advies toekent. Naar mate de daarin neergelegde inzichten meer technisch-wetenschappelijk van aard, algemeen aanvaard en minder omstreden zijn, zal de betekenis ervan voor de inhoud van de te nemen beschikking groter zijn (meer hierover in: H.E. Bröring, Richtlijnen; over de juridische betekenis van circulaires, Leidraden, aanbevelingen, brochures, plannen. Kluwer-Deventer (diss.) 1993, p. 299 tot en met 339 en p. 469 tot en met 508) en zie ook R.J.G.M. Widdershoven e.a., Bestuursrechtspraak in milieugeschillen, evaluatie van de Tijdelijke wet Kroongeschillen op het gebied van het milieurecht, Tjeenk Willink Zwolle 1991, p. 121 e.v. G.T.J.M. Jurgens, T. ter Brugge en J. Veltman (red.), Bestuursrechtspraak ingevolge de Tijdelijke wet Kroongeschillen, Tjeenk Willink Zwolle in samenwerking met het NISER 1991, p. 85.

Mr P.C.M. Heinen

Voetnoten

[1]

Omdat — dogmatisch gezien althans wat hun aard en strekking betreft — publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtshandelingen verschillen, ligt het niet voor de hand om art. 3: 42 BW zonder meer krachtens de schakelbepaling van art. 3: 59 BW of naar analogie van toepassing te laten zijn op publiekrechtelijke rechtshandelingen, zoals besluiten en beschikkingen; zie: mijn bijdrage t.a.p. op p. 38 t/m 40 en vgl: de bijdragen van W.J.J. Beurskens, H.J. Simon, M.A. Heldeweg, R.J.N. Schlössels en J.M.H.F. Teunissen, in: Eenzijdig en wederkerig? Beschouwingen over de wederkerige rechtsbetrekking als basisconcept in het bestuursrecht (red. E.C.H.J. van der Linden en A.Q.C. Tak, Kluwer, Deventer 1995).